

DISSERTATIO INAUGURALIS
MEDICO-LEGALIS

1790, 8 8

423

2

SISTENS
GENERALES
DE

LETALITATE VULNERUM

RITE DIJVDICANDA
OBSERVATIONES ET ANALECTA

QVAM
CONSENTIENTE
INCLYTO MEDICORVM ORDINE
PRO GRADV DOCTORIS
MEDICINAE ET CHIRVrgIAE

IN
VNIVERSITATE GEORGIA AVGVSTA

ADIPISCENDO
DIE I. NOVEMBRIS A. MDCCCLXXX

DEFENDET
GEORGIVS GVILIELMVS WACHSMVTH
LIPPENSIS.

GOETTINGAE,
TYPIS H. M. GRAPE, ACAD. TYPOGR.

DISSERTATIO IN ANATOMIA
MEDICO-LEGALIS
SYSTEMA
GENERALIS
DE
LETALITATE VULNERUM
INTE DUBITANDA
OBSERVATIONES ET ANALYSES

AVCTORE
CONSENTIENTE
INCLITO MEDICORVM ORDINE
PRO GRADU DOCTORIS
MEDICINAE ET CHIRURGIAE
IN
VNIERSITATE GEORGIA AVGVSTA
ADHESCENDO
DIE 1. NOVEMBRIS A. MDCCCLXXX.
PREFATE
GEORGIVS GVLIELMVS WACHSMUTH
LIPSIENSIS

GOETTINGAE
TYPIS H. M. GRATE, ACAD. TYPOG.

PRAEFATIVNCVLA

Vigente adhuc consuetudine, imperantibusque legibus
academicis, ut Medici ad summos in arte machaonica ho-
nores aspirantes, publicum profectum suorum documen-
tum edant, selegi thema quoddam ex Medicina forensi, dif-
ficilem spinosamque de lethalitate doctrinam aliquantisper il-
lustrans. Cum enim inter primaria vitae meae oblectamenta
& delicias referrem officium Medici Physici olim capessendi,
& eam ob causam scholas optimi & conscientiosi Praecepto-
ris Celeb. WRISBERGII singulari studio & opera frequenta-
verim, quo omnibus ad Forum medico-legale pertinentibus
imbuerer scientiis & quibusvis litterarum subsidiis, arri-

DISSE

A

fit

fit mihi simul consilium Ill. Praeceptoris pro inaugurali,
uti dicere solemus Dissertatione, Generales de Letalitate vul-
nerum rite dijudicanda observationes & analecta colligere,
judicio meo qualicumque nonnulla momenta trutinare & op-
timis litterarum fontibus illustrare. Eo facilius mihi &
jucundius visum est negotium, quod Ill. WRISBERGIUS ex
locupletissima sua librorum suppellectili omnia ad suscipien-
dum laborem necessaria requisita suppeditare, & epicrisi
sua, libris annexa, uti benevole permiserit. Non plane
inutile itaque spero me argumentum tractare constituisse,
quod non solum dignitate sua sese commendat, sed quod far-
raginem etiam librorum praesupponat, qualem raro com-
paratam cernimus, & quorum criticum & practicum do-
lectum apud neminem eo ordine & serie invenire solemus.

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICO FORENSIS
SISTENS
GENERALES DE LETALITATE VVLNERVM
RITE DIJVDICANDA OBSERVATIONES
ET ANALECTA.

§. 1.

Inter varia medici praëctici munera, quibus rite fungendis & cum honore & fructu exercendis omnis cura & studium intendi debet: pertinet procul dubio *Forense medicorum officium* & praecipue illa huius negotii pars, quae *renunciationem lethalitatis vulnerum* spectat. Quodsi igitur tam dignitatem quam gravitatem medici Physici aut Poliatri muneris iuste considerare & intueri volumus, non sine moerore negligentiam quorundam imperantium animadvertimus, munera haec medicis conferentium, qui bebata scientia & praepremis anatomica cognitione carent.

A 2

Ignor

Ignominiosum sane est, neglectum talem in munere committere, ubi de „Corio humano agitur, de percutientis fama & facultatibus, de varia gravi imo mortis poena & ubi iudicium omnino difficile reddunt obices ex parte vulnerantis, vulnerati & vulneris ipsius, medentium, aliarumque circumstantiarum” a).

§. 2.

a) Claris & distinctis sane verbis magna olim medicorum Lipsiensium decus HEBENSTREIT in *Anthropologia fornsi*. Lipsi. 1753. e. g. in Praef. 4. §. amplitudinem negotii diserte exposuit non enim parvi momenti sunt (dicerem potius maximi & gravissimi momenti) quae medico incumbunt, cum non in causa civili solum medicis fidem habendum esse imperator voluerit, ubi de septimestri partu legitimo contenditur, sed publica quoque medicorum auctoritas est, ut ad illorum arbitrium urbs quoad sanitatis (& securitatis) momenta regeretur. Hinc jam apud Romanos tot poliatri fuerunt, quot regiones urbis habebant. Non mirum itaque est hodie principes aliquod publicum stabilivisse officium, a medicis artis suae gnaris gerendum, quo urbium atque pro-

vinciarum magistratus, quodsi ob venerint quaestiones ex hominis corporeis conditionibus explicandae, habeant, quorum consiliis uti possent, id quod ita fieri oportere, Nemesis Carolinaiana imperat. Sciant autem, qui ad ejusmodi munera suo tempore obeunda sese accingunt, artis filii, non leve illud esse, quod agendum in se suscepturi sunt negotium. Vix enim definienda est casuum, qui medico in foro versanti obveniunt, varietas, sive enim alterum illud, quod *politicum* est, & ad rem publicam spectat, sive illud alterum, quod *juridicum*, & causas respicit, ad scientiae & conscientiae normam gerere quis velit officium, utrinque inveniet, in quo, magna cum laude, si recte egerit, summo autem cum opprobrio, si oscitanter, versari possit.

§. 2.

Quamvis ab antiquissimis temporibus in amplificanda & perpolianda arte medica indefessa sane opera allaboraverint Viri solertes & graves, & in conscribendis tam Politiae medicae quam medicinae forensis dogmatibus, colligendis observationibus, & ponderandis ambiguitatibus admodum sollicita & scrupulosa fuerit prior aetas, minime tamen disfitendum est, tribus proximis saeculis XVIto, XVIIlmo & XXVIIIvo plurimum fuisse collatum, ut solidius in determinanda letalitate, quod medicorum est, schema condi possit. Non mirari itaque debemus enormem librorum farraginem, quam nova haec quasi scientia lectionis cupido offert, & quam in GOELICKII, TEICHMEYERI, HEBENSTREITII, HALLERI & DANIELIS b), operibus passim expositam cernimus. Cum vero paucis licitum sit tantos impendere in tali Bibliotheca comparanda sumtus, & delectu opus sit, summe necessarios aequae quam bonos ac utiles a minus utilibus discernendi, Chronologicam scriptorum seriem in pertractanda doctrina de letalitate ad nostram usque aetatem

A. 3. claro-

b) In Entwurf einer Bibliothek der Staats-Arzneykunde oder der gerichtlichen Arzneykunde und medicinischen Polizey von ihrem Anfange bis auf das Jahr 1784. Halle 1784. 8. Studiose & diligenter collegit, quae ad medicinam publicam pertinent.

clarorum adjeci, ea quidem ratione, ut duobus asteriscis notata scripta, libros summe utiles & necessarios, unico autem praedita, vario respectu commendabiles significant.

Cum omnia citata opuscula ante oculos habuerim & evolverim, judicia de quolibet illorum ab optimo Praeceptore lata, quae ut blanda & in plerisque casibus honorifica, nemo inique feret, adjeci c). Si unum alterumque forsitan autorem

c) * AMBROSIIUS PARAEUS (regis Galliae Chir.) de Renunciationibus & Cadaverum Embammationibus in operibus a Jacobo Guillemeau editis Paris. 1582. fol. pag. 875. Varia ad forum spectantia habet.

* FORTUNATUS FIDELIS (medicus siculus, Zacchiae, qui saepius mentionem illius fecit, praeceptor, circa finem Saec. XVI, & initio XVII mi florens) de Relationibus medicorum Libri quatuor, primum editus est egregius liber. Panoren. 1602. 4. saepius impressus e. g. Lipsiae 1674. 8. Lib. IV. Sect. II. pag. 525. Varia lectu digna habet de letalitate in genere & in specie. Vel vero ficto sub titulo Thomae Reinesii schola Jureconsultorum medica. Lipsiae. 1679. 8. pag. cit.

* BERNARDI SUEVI (Physici Winsheimensis) tractatus de inspectione vulnerum lethalium & sanabilium praecipuarum partium humani corporis Marburgi 1629. 8. etiam germanice Hamburgi 1644. 12. non obstante vetustate varie scitu necessaria comprehendit.

** PAULI ZACCHIAE (medici Romani & Fidelis discipuli.) Quaestionum medico-legalium Tomi III. Francofurti 1666. vel 1688. Fol. Vir vastissimae eruditionis & propter amplissimam rerum medico forensium cognitionem suo tempore per Italiam & omnem fere Europam celebratissimus. Opus medicis aequae ac Jureconsultis apprimè necessarium & utile, hinc classicum

ficum omnino dici potest, licet magnus Hallerus in Biblioth. Chirurgis T. I. p. 308. modo inter fere classicos retulerit. Dantur plures hujus thesauri editiones uti Amstelod. 1649. etiam minori forma evulgatae, quibus autem ceu imperfectionibus fides non habenda.

* GOTTFRIED WELSCH (medici & Prof. Lips.) Rationale vulnereum lethaliu[m] judicium. Lips. 1660 - 1674. 8. bonum scriptum etiam nunc commendabile multa ex actis facultatis medicae Lips. forensibus inseruit: prodit etiam germanico idiomate. Vernünftige Urtheile über tödtliche Wunden, Nürnberg 1719. 8.

* MICHAELIS BOYDEWYN (medici Antwerpensis) Ventilabrum medico theologicum. Antwerpiae 1666. 4. Varia & curiosa continet, sed cum cautela legendum.

HENRICI MEIBOM, resp. Neucrantz Diss. de vulneribus lethali- bus. Helmstadii 1674. 4. Ideam lethalitytis bene exposuit.

* PAULLI AMMANNI, (Profess. Lipsiensis) Medicina critica sive decisoria edente Paullino Stadae. 1677 4. prior editio Rudolstadii 1670. 4. Continet liber responsa facultat.

medicae Lips. ordine in seculo in lucem edita & eam ob causam justum suum dolorem Facultas 1670. cum publico communicavit.

** EJ. IRENICUM NUMAE POM- PII cum HIPPOCRATE. Franco- furti & Lips. 1682-89. 8.

** EJ. Praxis vulnerum lethaliu[m] sex decadibus constans. Franco- furt 1690-1701. 8. Casus memo- rables adjecta epicrisi recenset, & prouti omnia acuti viri scripta, attentionem summam meretur.

RUDOLPHI WILHELMI CRAUSII (Professoris Jenensis resp. Ursina) Diss. de vulneribus per se lethali- bus, Jenae 1684. 4.

JOH. DAN. MAJOR (Profess. Kilo- nensis) Diss. de moribundorum re- gimine, ubi incidentes quaedam de recte ferendis vulnereum judicis Kilon. 1685.

** JOHANNIS BOHN, (Profess. Lips.) specimina tria medicinae forensis Diss. Lips. 1690-92. denovo cum aliis auctae prodierunt sub ti- tulo de officio medici duplici, Clinici nimirum & forensis, Lipsiae 1704. 4.

EJ. De Renunciatione vulnerum seu vulnereum lethaliu[m] examen, cui accesserunt Diss. de partu enecato &c.

&c. Lips. 1689-1755. 8. In omnibus suis scriptis vir gravis & veriamans, in omnibus negotiis medico forensibus consulendus & strenue legendus.

* JOH. HERMANNI HAMERY, Diff. de medicina Renuciatoria. Erford. 1692. 4. Bene agit de lethalitate vulnerum.

C. B. BEHRENS. *medicus legalis* oder gesetzmäßige Bestellung und Ausübung der Arzneykunst, Helmstädt. 1698.

* GEORGII WOLFGANGI WENZELII (Profess. Jenens.) resp. Saubero. Diff. de fundamentis lethalitatis vulnerum. Jenae 1695. recul. ib. 1709. 4.

Interpersae sunt aliquot observationes forenses.

* JUSTI HENRICI MANGOLD (Profess. Rintelensis) resp. Vafmar diff. de vulnere lethali Rintelii 1701. egregium scriptum acuto judicio varia perlustrans.

* GEORGII ERNESTI STAHLII (Profess. Halensis) resp. Ifanc. Diff. de vulnere lethali Halæ 1703. 4. doctum & acutum scriptum.

** JOH. FRIDER. ZITTMANNI (medici saxonici.) medicina forensis

h. e. Responsa facultatis medicae Lipsiensis ad quaestiones & casus medicinales ab anno 1650 usque 1700. Francofurti ad moenum 1706. 4. Farraginem Casuum medico forensium continet. Medicis itaque summe necessarius liber, epicrisin autem interdum nimis severam adiectam leges.

JACOBI LAMBRECHTS diff. de vulnere lethali Lugd. bat. 1709. 4.

HIERONYMI LUDOLF (Profess. Erford) resp. Eyselio. Diff. med. leg. de lethalitate vulnerum. Erford. 1712. 4. solidus & eruditus libellus.

* JOH. JACOBI WOYT (Profess. Regiomont) Unterricht von den tödtlichen Wunden des ganzen menschlichen Leibes. Dresden, 1716. 8.

Cordatus verique amans scriptor, praemissam generatim lethalitatis ideam multis observationibus docta epicrisi illustratis corroboravit.

* JOH. ANDR. FISCHERI, (Profess. Erford) Responsa practica & forensia selecta &c. Francofurt & Lips. 1719. 8. Varias habet observationes medico forenses.

** MICHAELIS BERNHARDI VALENTINI

SENTINI (Prof. med. Giesensis) Corpus Juris medico legale: constans e Pandectis, Novellis & Authenticis Jatricis forensibus Francofurti ad moenum 1722 fol. Diligens auctor in legendo & congerendo indefessus multas collegit observationes, adjecta epictisi utiliores reddidit & sese eam ob causam Medicis Physicis necessarium reddidit.

* **ANDREAE OTTOMARI GOE-LECKE** (Profess. Francofurt ad Viadrum) Medicina forensis demonstrativa methodo tradita, cui praemissa est introductio in historiam litterariam scriptorum qui medicinam forensis Commentariis suis illustrarunt. Francofurti ad Viadrum 1723. 4. Continet bonus liber specimen octo olim 1714 & 1720. seorsim edita, historiam aliquam litterariam & orationem de fororio vinculo &c. omnia lectu dignissima. Miror Hallerum T. I. p. 589. hujus libri nullam fecisse mentionem.

* **JOH. FRANCISCI LOU** (Prof. Pragensis) theatrum medico juridicum. Norimbergae. 1725. 4. Corrigendus est erro Halleri Bib. Ch. T. II. p. 98. Egregius scriptor varia lectu digna habet e. g.

Cap. VI. de venenis XII. de vulneribus &c.

** **MICHAELIS ALBERTI** (Prof. Halensis) Systema Jurisprudentiae medicae. Halae. 1725 & Gortlitz. 1747. 4. spissum opus 6 Voll. constans, est amplissimus & vastissimus rerum medico-forensium thesaurus, omnibus in illo stadio colendo occupatis necessarius, ut nemo sane illo carere possit. Probus, cautus, & candidus auctor casuisticam partem praecipue utilem reddidit. Seorsim jam antea editas Dissertationes medicinam forensis spectantes Volumini III. simul inferendas curavit.

** *Ejusd. Commentatio in Constitutionem Criminalem Carolinam medica.* Halae. 1739. 4. opus similis valoris & utilitatis.

* **JOH. CHRISTIANI FRITSCHII** (Archiatr. Vinarientis) Seltsame jedoch wahrhaftige Theologische, Juristische, Medicinische und Physikalische Geschichte, worüber der Theologus, Jureconsultus und Medico-Physicus sein Urtheil eröffnet, aus denen Original-Acten gezogen, Leipzig von 1730-40. 4. 6 Bände. Non obstante summa verborum prodigalitate, cum longae & inte-

B grae

grae patronorum defensiones insertae sint, & nimia fere credulitate, qua quaevis ipsi narrata pro veris assumit, multas res comprehendit etiam nostro tempore cum fructu adhibendas.

* PETRI GERIKE. (Prof. Helmstadtensis) resp. Hummelio. *Diss. de vulnere Renunciatione Helmstadii 1731. 4. acutum iudicium in hoc libello ubique prae lucens, illum commendabilem reddit.*

* ERNST EUSEBII RICHTERS (Medici & Archiatri Schwarzburgii) *Digesta medica seu Decisiones medico forenses: das ist Juristische und Medicinische Aussprüche und Responsa. Leipzig. 1731. 4. Varietatem casuum cum responsionibus collegiorum. adjectis rationibus dubitandi & decidendi continet, & saepe cum utilitate & fructu consulendus.*

** GOTTLIEB BUDAEL vel potius *Samuelis Sturmii* (Medici Lusati) *Miscellanea medico-chirurgica practica & forensia, welche allerhand Medicinische und Chirurgische Casus, Relationes, Renunciations, Judicia, Consilia und Responsa in sich halten. Leipzig und Görlitz 1731-37. in 7. B. 4. Egregium opus. ex meris obser-*

vationibus a Sturmio versus finem praeterlapsi saeculi collectis constat, a Budaeo editum & utilissimis lectionibus & epicrisibus refertum.

* JOH. HENRICI RESPINGER *Diss. de vulnere lethali. Basileae. 1733. 4. satis bene de lethali in genere & in specie egit.*

** CHRISTIANI GOTTL. TROPANEGERS (medici Dresdenensis) *Decisiones medico forenses, worinnen 70. rare und zum Theil schwere Casus, sonderlich de lethali vulnere in 7. Decurien beschrieben werden. Dresden und Neustadt. 1733. 4. Licet observationes saepe nimis breves sint, sua tamen utilitate bonus liber minime caret.*

** JOH. HIERONYMI HERMANN'S (Jcti Jenensis) *Samlung allerhand auserlesener Responsorum, über besondere und im allgemeinen Leben vorfallende merkwürdige und dubiöse Casus, cum rationibus dubitandi, decidendi & respondendi. Jena 1733-1744. 8. Bände 4. Egregia collectio medicis & Jctis absolute necessaria.*

* JOH. DANIELIS GOHL (medici Berolinensis & actorum Berolinensium editor) *medicina practica clinica atque forensis ex Editione Schaar-*

Schaarſchmidii. Lipſ. 1735. 4. uti-
lem & fruſtuofam lectionem doctus
liber ſuppeditat.

* CHRISTIANI ERNST CLAU-
DER (medicus Zwickaviensis) Pra-
xis medico-legalis, oder 25 auſer-
leſene caſus medico forenſes,
mit nöthigen Cautelen und An-
merkungen. Altenb. 1736. 4. Ca-
ſus ſunt bene deſcripti & cauto ju-
dicio trutinati. Cordatum homi-
nem appellat Haller.

** ABRAHAMI WESTERHOFF
(medici Batavi) Diſſ. de cadaveri-
bus auctoritate publica luſtrandis.
Lugd. Bat. 1738. 4. Utiliſſimum &
ſumme neceſſarium in negotiis me-
dico legalibus ſcriptum: Falſo ab
Hallero & Platnero libris anatomi-
cis annumeratum.

** HERMANNI FRIED. TEICH-
MEYERI (Profeſſ. Jenenſis) Inſti-
tutiones medicinae legalis vel fo-
renſis Jenae ab anno 1740 1762.
4. ſaeptius recuſae & ultima vice a
beato *Faſtlo* editae. Liber uti no-
tiſſimus ita etiam nunc utilis.

** JOHANNIS GODOFREDI GRE-
GORY (medici Roſſici) Diſſ. de
parte medicinz conſultatoria. Lugd.
Bat. 1740. 4. Doctus & ſolide
conſcriptus libellus, de ſuffocatio-
nis multifariae lethalitate, de Con-

tuſionibus, Laxationibus, Rupturis,
Vulneribus lethalibus: multa egre-
gia continens.

** GOTTWALDI SCHUSTERI
(medici Chemnizensis) Commen-
tationes difficiliora & notatu digna
quaedam themata tam ad medici-
nam quam jurisprudentiam perti-
nentia complexae, ſingulari ſtudio
collectae, & in uſum utriusque fori
emiſſae. Chemnitzii 1741. 4. Uti-
liſſimus liber praecipue in iſta di-
ſputatione an mors ſero ſuperve-
niens demonſtret, vulnus non fu-
iſſe abſolute lethale.

* LUDOVICI PARMENIONE (me-
dici Ulmenſis) Sammlung zerſchie-
dener Caſuum medico-chirurgico-
forenſium, mit nützlichen Anmer-
kungen. Ulm. 1742. 8. Multas ha-
bet intoxicationis cum attentatae
tum patraetae, aliorumque vulne-
rum lethalium obſervationes bene
dijudicatae.

* MATTHAEI BAZZARI & JO-
SEPHI POZZII de ambigue prola-
tis Criminationibus Conſultationes
phyſico-medicinae nonnullae. Bono-
niae 1742. 4. Cautiones in deci-
dendo commendat.

* F. A. HERTZOG. Sammlung
auſerleſener Reſponſorum Juris
Criminalis. Hamburg. 1745. 4.

B 2

* JOH.

* JOH. JACOBI BAYERI (Prof. Altorfiani) Introductio in medicinam forensem & Responfa ejusdem argumenti edita a filio Ferd. Jac. Baiero. Francofurti & Lips. 1748. 4. Compendiosae introductioni subnexi sunt 30. Casus bene elaborati.

* CHRISTIANI EHRENFRIED ESCHENBACHI (Prof. Rostochiensis) Commentatio vulnerum ut plurimum lethalium ditorum nullitatem demonstrans. Rostochii 1748. 4. Memorabile scriptum respectu propriae suae de distinctione letalitatatis sententiae.

* *Ej.* Medicina legalis brevissimis thesibus comprehensa, primum prodit 1746.: denuo edita auctior Rostochii 1773. 8. Doctus & utilis liber circumspicte in letalitate definienda agit.

* FERDINANDI AUGUSTI HOMMELII (Antecessor Lips.) resp. KVERNERT dissert. criminal. de Letalitate vulnerum & Inspeccione cadaveris post occisum hominem. Lips. 1749. 4. Doctum hoc juridicum scriptum & medicis etiam necessarium est.

* MATTHIAE GEORG PFANNS (Prof. Erlangensi.) Sammlung verschiedener merkwürdigen Fälle,

welche theils in die gerichtliche, theils in die praktische Medicin einschlagen. Nürnberg 1750. 8. erster Abkhn. Cautus & accuratus observator cautissimus & circumspicte in ferendo judicio, bonam praemisit in praefatione letalitatatis determinationem.

* BURCARDI DAV. MAUCHARI (Prof. Tubing.) resp. Palm Diss. de letalitate per accidens. Tubing. 1750. Causas letalitatatis accidentales cum judicio determinat. Exat in Halleri Coll. Disp. Chirurg. Tom. V. p. 1.

** JOH. ERNESTI HEHENSTREY (Prof. Lips.) Anthropologia forensis, sistens medicam circa rempublicam causasque elicendas officium. Lipsiae 1751-1753. 8. Etiam suecico idiomate cura R. Martini egregie locupletata prodit Holmiae 1783. 8. Vir amplissimae eruditionis veritatisque strenuus amator, tam rerum medico-legalium quas protulit ubertate & gravitate, quam sermonis elegantis, qua in dicendo usus est, omnibus summe necessarius.

Pivot Principes de Jurisprudence sur les Visites & Rapports jud. des medecins Chirurg. &c. a Paris 1735. 12.

** Puz:

** PHILIPPI CONRAD FABRICII (Prof. Helmstädiensis) Erste und zweite Sammlung einiger Medicinischer Responforum und Sections-Berichte. Helmstädt 1754. 60. 8. Egregiam collectionem quam partim Heistero, partim Fabricio debemus inter primaria scripta refero.

* FRIDERICI BOERNERI (Prof. Witteberg.) Institutiones medicinae legalis a phorismis adornatae. Wittembergae. 1755. 8. Egregium artis compendium subsidiis litterariis ubique bene ornatum.

* *Der medicinische Richter oder Acta Physico-medica-forensia Collegii medici Onoldini* von A. 1735. bis auf damalige Zeiten zusammengetragen, und hier und da mit Anmerkungen versehen von JOH. GEORG HASENEST (archiatro Onoldino) Onolzbad. von 1755-59. 4. in 4 Theilen. Continet hic utilis liber plures sectiones medico-forenses, & judicia a Collegio medicolata, scientia debita suffulta, in quibusdam particulis autem severitate mixta: ubivis tamen confuenda.

** BENEDICTI CARPZOVII (Antecessor Lipsi) Practicae novae imperiales saxonicae rerum Criminalium P. III. variis observationibus

auctae a T. Sam. Frieder. de Boehmer (antecess. Francof. ad Viadr.) Francofurti ad Moenum 1758. III. Tom. In splendidissimo hoc opere, in genere valde commendabili, ad forum medico forense praecipue pertinet. Quaest. ab in Parte I. pag. 165.

* ERNESTI GOTTLÖB BROSE (Prof. Lipsi) resp. MÜLLERO Diss. de vulnere per se lethali homicidam non excusante. Lipsiae. 1758. 4. Libellus magnae utilitatis & amplae eruditionis.

* JOHANNES PAULI (medici Hafniensis) Der medicinische Richter in Betrachtung der Todtschläge. Leipzig 1764. 8. In parvo hoc libro quaevis letalitäts momenta bene recensentur.

CHRISTIANI GOTTLIEB LUDWIG (Prof. Lipsi) Institutiones medicinae forensis praelectionibus academicis accommodatae. Lipsiae ab anno 1765. repetita vice in 8. editae. Notissima compendiosa tractatio docte & solide res scitu necessarias disposuit.

ERNESTI ANT. NICOLAI (Prof. Jenens.) resp. HOYER Diss. de Lethalitate Vulnerum in genere Jenae. 1765. 4.

PETRI

PETRI DELSANCE. Kurtze Anweisung zur gerichtlichen Wundarzeney, warum was über die Tödlichkeit der Wunden bey den Gerichten aus den Grundlehren der Arzneygelahrtheit untersuchen und auszumachen sey, abgehandelt. Frankfurt und Leipzig 1765. 8. De vulneribus absolute per se, & per accidens letalibus collectio.

JOHANNIS FRIDERICI FASELII (Prof. Jenens.) Elementa medicinae forensis praelectionibus academicis accommodata: ex edit. BICKMANNI Jenae. 1767. 4. Varia bona & utilia in compendio hoc posthumo inveniuntur, delineata sunt simul usitiora torturae instrumenta.

** **CHRISTOPH GOTTLIEB BUTTNER** (Prof. Regiomont) Anweisung für angehende Arzneybesitzene, worauf sie bey Ausstellung eines Obductions-Attestes über tödtliche Verletzungen mit Acht zu geben haben. Königsberg. 1767-68. 4.

** *Ejusd.* Aufrichtiger Unterricht vor neu angehende Aertze und Wund-Aertzte, wie sie sich vor, in, und nach den legalen Besichtigungen todtter Körper zu verhalten, und die Besichtigungs-Scheine nach beygefügter Betrachtung von der Tödlichkeit der Wun-

den einzurichten haben: nebst 62 Besichtigungs-Scheinen und Zeugnissen. Königsberg und Leipzig. 1769. 4.

** *Ejusd.* Vollständige Anweisung wie durch anzustellende Besichtigungen ein verübter Kindermord auszumitteln sey: nebst 88 beygefügten eigenen Obductions-Zeugnissen, zum Nutzen derer neu angehenden Aertze und Wund-Aertzte. Königsberg und Leipzig 1771. 4. Tria haec doctissimi & multorum annorum labore expertissimi Viri scripta; inter primaria utilissima & maxime necessaria collocanda sunt.

* **GOTTLIEB HENRICI KANNGIESSERI** (Prof. Kiloniens.) Institutiones medicinae legalis in usum auditorum concinnatae, cum Praefatione Büchneri. Halae. 1768. 8. In rite revelanda letalitate varia proposuit utilia.

** **CHRISTIAN FRIEDRICH DANIEL** (Physici Halensis.) Sammlung medicinischer Gutachten und Zeugnisse, welche über Besichtigungen und Eröffnungen todtter Körper, und bey andern gerichtlichen Untersuchungen an verschiedenen Gerichten ertheilt werden, mit einigen Anmerkungen von dessen Sohn

C. F. D. Leipzig. 1776. 8. Egre-
gius liber summi valoris simul con-
sulendus est.

* *Anhang zu Chr. Friedr. Daniels*
medizinischen Gutachten, welcher
die Beantwortung der Göttingi-
schen Recension enthält. Leipzig
1777. 8.

** FRIEDRICH AUG. WEIZ (me-
dici Numburgensis). Vermischte
Beyträge zur gerichtlichen Arzene-
ygelahrheit in verschiedeuen vorge-
kommenen Fällen für Aertzte und
Rechtsgelahrte. Leipz. 1776. 8.
Docti viri & in Praxi medico fo-
rensi exercitati liber omni laude
dignus.

* JOHANN CASPER RUEFS (me-
dici Bavarici) Unterricht von Cri-
minal-Fällen, und wie sich ein
Arzt in Abgebung seines Gutach-
ten hierüber zu verhalten habe,
nebst einem Anhang von der Horn-
viehseuche. Nürnberg 1777. 8.
Multis in casibus haec responsa
cum fructu legi possunt.

** WILHELM GOTTFR. PLOU-
QUET (Prof. Tübing.) Abhand-
lung über die gewaldamen Todes-
arten, nebst einem Anhang von ge-
flissentlichen Mißgeburten, als ein
Beyrtrag zu der medicinischen
Rechtsgelahrheit. Tübing. 1777. 8.

** *Ejusd.* Commentarius me-
dicus in Processus Criminales su-
per Homicidio, Infanticidio & Em-
bryoclonia. Argentorati 1787. 8.
Bina scripta lectu sunt, absolute ne-
cessaria.

* JOH. WELH. BAUMER (me-
dici & Prof. Gießensis) Medicina
forensis, praeter partes consuetas
primas lineas Jurisprudentiae me-
dico-militaris & Veterinario-civilis
continens. Francof. & Lips. 1778. 8.
Egregium Viri eruditissimi com-
pendium, etiam literarius subsidii
refertissimum.

** CHRISTIANI FRIDER. DA-
NIELIS (Medici Halensis) Institu-
tionum medicinae publicae eden-
darum adumbratio, cum specimi-
ne de vulnerum letalitate; acce-
dunt aliquot casus medici forenses,
ad illustrandum argumentum. Lips.
1778. 4. Inter omnia quotquot
legi in dijudicando letalitäts argu-
mento, clara, conspicua, & com-
mandabilia optimum.

** *Ueber die Glaubwürdigkeit*
der Medicinalberichte in peinlichen
Rechtshändeln. Autore Clar. Uden;
uti asseritur. Berlin 1780. 8. Niti-
dum scriptum philosophico judicio
multa ad forum medico forense
spectantia perlustrans.

* WIL-

* WILHELM FRIEDR. CAPPEL (Prof. Helmst.) Medicinische Responsa. Altenburg. 1780. 8. Continet 6 Casus, quorum tertius letalitem vulneris respicit.

* MATHIAE MICHAELIS SIKORA (medici uti videtur Praegenfis) Conspectus medicinae legalis legibus Austriae provincialibus accommodatus. Pragae 1780. 8. Bonum compendium.

* JOSEPHI JACOBI PLENK (Prof. Viennensis) Elementa Medicinae & Chirurgiae forensis. Viennae 1781. 8. Egregium compendium, uti reliqua indefessi viri ordine & praecisione conspicuum.

** JOH. DAN. METZGER (Prof. Regiomont) Gerichtlich Medicinische Beobachtungen 1ter und 2ter Jahrgang. Königsberg 1781. 8.

* *Ejusd.* Handbuch der Staats-Arzneykunde, enthaltend die Medicinische Polizey und gerichtliche Arzeneywissenschaft. Züllichau 1787. 8.

* *Ejusd.* Medicinische gerichtliche Bibliothek. Königsb. 1783-87. 2 B. 8.

* *Ejusd.* Annalen der Staats-Arzneykunde, 1ter B. 1 und 2 St. Züllichau 1790. 8. Omnia Ill. Au-

toris huc spectantia opera egregiis observationibus, & solidis concinnisque judiciis abundant. In edenda Bibliotheca Clar. *Elméri* auxilio usus est.

* JOH. PETER BRINCKMANN (medicus olim Düsseldorfens.) abhinc praematura morte Petropoli denatus.) Anweisung für Aerzte und Wundärzte um bey gerichtlichen Untersuchungen vollständige visa reperta zu liefern, und wie Rechtsgelehrte wissen können, ob von Seiten der ersten das gehörige beobachtet worden. Düsseldorf 1781. 8. Utile & acutum judicio elaboratum opusculum.

** WILHELMI HEINRICI SEBASTIANI BUCHHOLTZ (medici Viniensis) Beyträge zur gerichtlichen Arzeneyselahrheit und zur medicinischen Policey 1ster 2ter 3ter Band. Weimar 1782-90. 8. Doctus & solide ab Ill. Autore conscriptus liber, in quo Veri amor rerum prolatarum, profunda cognitio, & maturum multorum annorum serie perpolitum judicium ubique prae-lucet, & cujus ulteriorem continuationem exspectamus & optamus.

** *Abrechts* von Haller Vorlesungen über die gerichtliche Arzeney.

neywissenschaft, nach einer nachgelassenen lateinischen Handschrift übersetzt Bern. 1782-84. 2 Bände 8. Opus hoc viri immortalis posthumum ex praelectionibus ejusdem super Teichmeyerii institut. enatum, multa egregia & seita necessaria praecipue Vol. II. Cap. 21. p. 323 & seq. continet.

* CONRAD FRIEDR. Uden (medici Berolinensis) Magazin für die gerichtliche Arzneykunde und medicinische Polizei. 1. 4tes Stück Stendal 1782-83. 8. Varia letalitem vulnerum concernentia inserta sunt.

** JOANNIS THEODORI PYL (medici & Physici Berolinensis) Aufsätze und Beobachtungen aus der gerichtlichen Arzneywissenschaft, 6 Sammlung. Berlin 1783-89. Collectio observationum & casuum omnino memorabilium ordine concinnis conscriptorum & judicio ac prudentia digestorum.

* ERNESTI PLATNERI (Prof. Lips.) Diss. de Letalitate vulnerum absoluta. Lipsiae 1784. 4.

* *Ejusd.* neues Magazin für die gerichtliche Arzneykunde und medicinische Polizei. Stendal 1783-89. 4 B. 8.

* *Ejusd.* Repertorium für die öffentliche und gerichtliche Arzneywissenschaft. 1ster Band. Berlin 1789. 8. Utrumque diarium tam observationum quam rerum varietate sese commendat.

* HENRICI AUGUSTI WRISBERGII Commentatio de Uteri mox post partum naturalem refectione non lethali, observatione illustrata, cum brevissima principiorum letalitatatis sciagraphia. Gotting. 1787. 4. Naturales quasdam optimus Praeceptor concinnavit classes, in quas effectus letiferi distingui possent.

** CHRIST. LUDW. SCHWECKHARD (medici Carlsruhani) Beiträge zur gerichtlichen Arzneygelehrtheit. 1ster Theil. Frankfurt und Leipz. 1787. 8.

** *Ejusd.* Medicinische Gerichtliche Beobachtungen, nebst ihrer Beurtheilung 1ster-3ter Thl. Strassburg 1789. 8. Bona Collectio.

** JOHANNIS GOTHFR. BRENDLI (Prof. Gotting.) medicina legalis sive forensis, ejusdemque Praelectiones academicae in Teichmeyerii Institutiones medicinae legalis, edit: curavit & notis quibusdam & indice locupletissimo auxit

Fric.

autorem non allegatum invenies. Benevole Lector, memoris dicti illius, non omnia possidemus omnes.

Censum illarum observationum, quae laesiones particularium corporis humani partium respiciunt, reservamus commentationi de Letalitate speciali forsan olim edendae.

§. 3.

Cum in crimine homicidii commisso, ad justam poenae ab aggressore subeundae aestimationem determinandam leges requirant, ut *punctum letalitatis* certo constitutum sit, id est, ut certissime constet, hominem, quem violenta ratione vita privatum putamus, a violentia ab aggressore accepta, non ex alia quadam causa & ratione, ab aggressore plane diversa, extinctum esse, consuetudo & necessitas naturam laesionis rite examinandi & dijudicandi inde enata est, quam leges

Friedericus Gottlieb Meyerus (medicus Hannoveranus) Hannoverae 1789. 4.

Qui omnigenam Brendelii nostri eruditionem ejusdemque acutam solidamque judicium ferendi rationem litteraturam multifariam sultam & expolitam intelligunt, usum & necessitatem operis hujus posthumi agnoscent, quod adje-

ctis *Cel. Meyeri* annotatis utilis redditum est.

** JOHANNIS DIONIS JOHNI (Medici Pragensis) *Lexicon der K. K. Medicinalgesetze, mit einer Vorrede von E. G. Baldinger* 1. und 2 Thl. Pragae 1790. 8. von A. Q. *Rarum medicinarum forensium & letalitatem vulnerum spectantium dives liber, medicis & Jctis admodum proficiuus.*

leges antiquiores & recentiores diversa formula praeceperunt,
& diverso etiam ritu exercuerunt.

Ad removendam vero omnem de ista necessitate ambiguitatem & dubium expressis verbis in *Nemese Carolina* d) artic.

d) Usus sum edit Francofurtensi sub titulo: Peinlich Halsgericht des Allerdurchlauchtigsten, Größmächtigsten, Unüberwindlichsten Kayser Carls des Fünften und des Heiligen Römischen Reichs Peinlich Gerichtsordnung auf den Reichstagen zu Augspurg und Regenspurg in den Jahren 30 und 32 (1530-1532) gehalten, aufgerichtet und beschloffen. Frankfurt am Mayn 1609. fol. pag. 66. 67.

Nostri nunc jam non est litterariam istam controversiam tangere & dirimere, ut Constitutio *Bambergensis*, an *Brandenburgica*, an vero non utraque Carolo V. Imperatori Calcar addiderit, de lege quadam universali tandem consultandi, quam ipsa experientia utique corroboravit. Sensim tandem haec Carolina *Nemesis* tanquam Codex criminalis in maxima Germaniae parte recepta est, & iuxta venera-

tione adhuc usque fruitor, licet minime dissidendum sit pro nostris saeculi genio in variis momentis epierisi egere. A medicis interim pari ratione, quam a Jctis legendus & consulendus est hic doctus Codex, & praecipue egregii in eundem commentatores, quorum paucos tantum nominabimus.

* JOH. PAULI KRESSII (antecess. Helmst.) Commentatio succincta in Constit. Criminal. Caroli Imperatoris. Hannoverae, 1736. 4. opus & medicis etiam commendabile.

** MICHAELIS ALBERTI Comment. in Constitutionem criminalem Carolinam medica, jam supradict.

** JOH. NICOLAI HELD medicinale Gedanken über den 147. und 149. Artikel der Römisch Kaiserlichen und des heil. Römischen

artic. 147. & 149. edictum & ordinatum est „So einer geschlagen wird, und etliche Zeit darnach stirbe, also das zweifelhaftig wäre, ob er der geklagten Streiche halber gestorben wäre oder nicht, in solchen Fällen mögen beyde Theile (wie von Weisung gegerzt ist) Kundschaft zur Sachen dienstlich, stellen, und sollen doch sonderlich die Wundärzte, der Sachverständig und andere Persönnen, die da wiffen, wie sich der Gestorbene nach den Schlägen und Rumor gehalten habe, zu Zeugen gebraucht werden, mit Anzeigung, wie lang der Verstorbene nach den Streichen gelebt habe? Und in solchen Urtheilen die Urtheiler bey den Rechtsverständigen, und an Orten und Enden, wie zu Ende dieser unser Ordnung angezeigt, Rechts-Pflegen „& paulo post, Und damit denn in obgemeldten Fällen gebührlich Ermessung und Erkenntniß solcher unterschiedlichen Verwundungen halb, nach der Begräbnis desto minder Mangel sey, soll der Richter samt zweyen Schöpffen, den Gerichtschreiber, und einem

schen Reichs peinlichen Halsgerichtsordnung, die gerichtliche Besichtigung und Eröffnung mit Gewalt ums Leben gebrachter Menschen betreffend. Frankf. und Leipz. 1761. 4.

JOH. SAM. FRID. DE BOEHMER
(Antecessoris Francof. ad Viadr.)
Meditationes in constitutionem
Criminalem Carolinam, accessit
vetus ordinatio Criminalis Bambergen-
sis, Brandenburgica, Hassiaca.
Halae 1770. 4.

einem oder mehr Wund- Aerzten (so man die haben oder solches geschehen kann) die dann zuvor dazu beeydet werden sollen, denselben todtten Körper vor der Begräbnis mit Fleiß besichtigen, und all seine empfangenen Wunden, Schläge und Wurf, wie jedes erfunden und ermessen würde, fleißig merken und verzeichnen lassen.,,

§. 4.

Quantvis, uti ex loco allegato jam patet expressis verbis praeceptum fuerit, medicos in ferenda de *Letalitate* sententia audiendos & consulendos esse, variis tamen temporibus varii auctoritate, partim summa ornatu viri conati sunt hujus legis vel praecepti valorem infringere, frustraneum & superfluum nominare & radicitus evertere; Nemo literatus ignorat magnos olim viros HENRIC. a BODEN e) & POLYCARP LEYSERUM f) non modo omnem omnino e foro profligasse, sed etiam extra fidem collocasse cadaveris occisi inspectionem. Gravibus sane utuntur argumentis, quorum tantum unius alteriusque mentionem facere volumus.

1) Ra-

e) In Dissert. de non requirenda lethalitate vulnerum. Hal. 1705.

f) De frustranea cadaveris inspectione in homicidio. Helmst. 1723.

1) Rationem puniendi non in effectu quaeri debere, sed in affectu, consequenter, quo jure poena merito decerni potest contra non occidentem, sed doli convictum absque vulnerati inspectione, eodem in vere consumato homicidio ipsam inspectionem esse frustraneam.

2) Facilius de intentione vulnerantis ex variis circumstantiis judicari posse, quam de letalitate vulnerum, quae judicem non certiore reddit.

3) Excusari occisores in voluntarios ob defectum voluntatis, quantumvis vulnus absolute letale fuerit, ergo voluntarie interficientes poenam legalem luere, letalitate etiam non manifestata.

4) Periculum esse ne temerarii aggressores, quibus fortuna ut vulnus letale non infligant favet, impuniti ceaseantur, adeoque non ex proposito sed eventu judicentur.

5) Sanctionem Carolinam esse erroneam, novam & per plures saeculorum decades ignoratam, ad summum talem normam, quae simplicem commendat inspectionem vulnerum, perperam postea pro sectione acceptam.

§. 5.

Relinquere omnino possumus valorem horum argumentorum & refutationem eorum Jurisprudentiae peritis, quorum

quorum etiam non exiguus numerus, inter quos Viri gravissimi & summae auctoritatis conspiciuntur g) in sufficientiam rationum agnovit, & medicorum rem tuitus est. Largiemur quoque, quod inter argumenta contra necessitatem sectionis & inspectionis medicae reponi posset, ignorantiam medicorum physicorum corpus delicti longe dubius reddere,

liber melioribus & manna melleis &

g) **GEORGII WILHELMI DE THARDING** (Jcti Mecklenb.) scrutinium Academicum de Necessitate inspectionis vulnerum in Crimine homicidii commisso. In quo omnia, quae ad inspectionem Cadaverem faciunt, & ad attendendum iudicium medicorum de letalitate vulnerum quoad inferendam poenam spectant, sollicite ex natura negotii inspectionis eruuntur, & ad majorem enodationem tam Juris Consultis quam Medicis proponuntur Roslochii 1726. 4.

GEORGII CHRISTOPHORI PLAZ (Jcti Lips.) Problema Juris an in homicidio sectio & inspectio Cadaveris necessaria sit. Lips. 1727. 4.

CONRADI WILHELMI STRECKERS (Antecess. Erford.) resp. *Jacobs* Diss. de fide & Legalitate Medici in investiganda vulnerum letalitate. Erfordiae 1735. 4.

JOH. SAMUELIS FRIDERICI BOEHMFR (Antecessoris tunc temp. Halensis) resp. *Gerbero* Diss. de legitima cadaveris occisi sectione, occasione art. C. C. 139. Halae. 1747. 4. Hujus egregii scripti, contenta, quoad maximam partem transierunt in Carpzovii Pract. novam res. Criminali supra cit. Part. 1. 2. 26.

CHRISTIANI LUDOVICI LIEBERHORN Diss. Epistolica de Origine & Utilitate inspectionis & sectionis cadaveris occisi, contra Polycarp Leyserum. Halae 1771. 4. Ex parte medicorum hanc controversiam bene tetigerunt.

CELEBERR. DANIEL in Specimine de Vulner. letalitate supr. cit. Cap. 1. Clar. editor der Gullerschen Vorlesungen 2. 1 Th. pag. 352. &

ERNESTI GOTTLLOB BOSE (Prof. Lips. in Diss. de Corpore delicti medice indagando Lips. 1783. 4.

& nequitiae malitiosorum hominum favere, ansam saltem praebere, quo minus justam poenam luant, id sane laudabili praecepto minime contradicit, summam omnino imperantium negligentiam probat, quam parum sint solliciti in conferendis muneribus publicis, ut probi docti debita cognitione instructi eligantur medici, quorum peritia securitatem publicam firmam & inviolabilem reddit.

§. 6.
Missis autem omnibus istis in re tanti momenti superfluis disputationibus & Controversiis, legis latores aequi & a partium studio alieni in eo conveniunt, necessitatem in speculationis & sectionis legalis a medicis administrandae & sententiam eorum letalitatatis, quae sectione nititur, tum jam ab antiquitate perspectam & praeceptam esse, quod tot testimonia a Jureconsultis ad confirmandam Nemesin Carolinam Collecta probant, h) tum ipsa natura rei confirmat, & extra omnem

h) Perill. de BOEHMER in Diff. citata §. II. CARPZOV & BOEHMER in practica nova Part. I. Quaest. XXVI. Obs. III. p. 174. seq. de BOEHMER meditat. cit. pag. 699. seq. unum tantum alterumque locum ab antiquitate ad nostra tempora translatum allegabimus: „Si „plures servum percusserint, utrum „omnes quasi occiderint teneantur „videamus, & siquidem apparet, „cujus ictu perierit, ille quasi oc- „ciderit teneatur, quodsi non ap- „paret, omnes quasi occiderint te- „neri Julianus ait, variisque locis „tam ex lege aquilia quam corne- „nelia

aem dubitationis; aliam ponit; aliter veritatem axiomatis, homini denato vitam inflitta violentia denatam, & homicidium patratum esse, demonstrari & evinci non posse.

In dijudicando omnium maxime execrabili crimine *Veneficio*, & in detegendis *infanticidii* notis sine medica administratione nullam corporis delicti veritatem locum habere, jam dudum univrsaliter agnoverunt artis periti, quare nova demonstratione in istis casibus non opus est.

Diffici-

„Lia constat sanctam esse, ictus unius
 „cujusque in hoc collectorum con-
 „templari oportere. (ex Carpzo-
 „vio) Cum semina hujus indaga-
 „tionis exhibet Jus Canonicum,
 „cujus auctoritas pedetentim judi-
 „cia criminalia ita occupavit, ut in
 „morem quin legem scriptam abi-
 „erit, inspectionem vulnerum in
 „casu homicidii perpetrati: pro de-
 „finito justo supplicio esse neces-
 „sariam, quod probaretur.

„1) Exemplo *Clementis* Ponti-
 „ficis occasione presbyteri de per-
 „na interrogati, ubi resp. quia du-
 „bium utrum occasione vulneris
 „decessisset, convenire ut in sacris

„ordinibus ob homicidii reatum
 „non ministret, si vero ex alia in-
 „firmitate perierit, posse eum mi-
 „nistrare. Cap. 12. a. x. de homicid.

„2) *Innocentii III.* ib. Cap. 18.
 „a. x. Si apparuisset ab eodem in-
 „flitta percussio tam levis in parte
 „corporis, in qua quis percuti non
 „solet ad mortem, ut peritorum
 „judicio non assereretur lethalis.

& 3) In antiquissimo & sum-
 mam fidem & auctoritatem me-
 rente codice, in sacris Bibliis, Exod.
 Cap. XXI. v. 12. praeceptum legi-
 mus; Wer einen Menschen schlägt,
 das er stirbt, der soll des Todes
 sterben.

D

Difficilior autem omnino & delicatior sane disquisitio in ejusmodi factis subeunda est, si homines laqueo suspensi aut aqua submersi inveniuntur, ut evincatur, an sibi met ipsi talis homo suspensus necem intulerit, an vero jam antea ab alio violentiam passus, & ad celandum crimen post mortem laqueo circumdatus, suspendatur? & simili ratione, an amne aut aqua rejecti, varia ratione violenta interfecti fuerint, an verò in aquam ex infortunio delapsi perierint? Ut plura alia huc pertinentia taceamus exempla, in mentem revocanda est tristis infelicis *Calas* historia i). Effectus pathologici in cadaveribus non nisi a medicis dijudicantur prudentibus.

Assumta itaque, secundum hodiernam in plerisque provinciis receptam consuetudinem, medicorum in reve-

i) Uno fere & eodem tempore per universam Europam lectae sunt narrationes tristes Tolosae & Castrae in Gallia observatarum scenasom nomina JOHANNIS CALAS & SIRVEN celebria reddentium, quorum facta philosophica & rhetorica Dissertatione posteris reliquit Magnus VOLTAIRE in Traité sur la tolerance à Geneve 1763. 8. Lettre à M. D'Alembert. 1765.

Mf. Louis Memoire sur une question anatomique relative à la Jurisprudence, dans lequel on établit les principes pour distinguer, à l'inspection d'un corps trouvé, tendu les signes du suicide d'avec ceux de l'assassinat. à Paris 1763. 8. Beiträge zum Reichs-Post-Reuter. 1765. 26 St. Art. Paris. Hamb. Correspond. 1765. N.79.80. 81.

landa letalitate, utilitate & auctoritate Physicorum urbis & provinciarum officium in eo consistit, ut duplici ratione munere suo rite fungantur.

1) Historicam narrationem omnium in denato homine observatarum laesionum & mutationum, tam quoad momentum forense, quam respectu status pathologici consignare justo & concinno ordine recensere & tam quoad *formale*, quam *reale* tali ratione ordinare, ut *certitudo* & *veritas corporis delicti* manifeste eruatur & evincatur: id quod *Obductionem* & *Inspectionem legalem*, vulgo das *Sectionis Protocoll* appellamus k).

2) Ut

k) Dedimus jam supra in brevi historia litteraria Not. b. recensum istorum librorum, qui optima sectionum legalium specimina & exempla medicis imitabilia continent, adjicemus ergo pauca tantum scripta, speciatim in hoc negotio consulenda.

BURGARDI DAVIDIS MAUCHAR-
TI (Prof. Tubing.) resp. Salzer
Diff. de *inspectione & sectione legali*,
haramque exemplo speciali, Tu-
bingae 1736. 4.

JOHANNIS GODOFREDI VISELII
(medici Nassovi) Diff. de *Inspe-
ctione & sectione legali*. Giesae
1748. 4.

LAURENTII HEISTERI (Prof.
Helmst.) resp. von Hagen Diff. de
Medico vulneratum curante a se-
ctione cadaveris non excludendo.
Helmst. 1749. 4.

SIEGFRIED CAESI ab AEMINGA
(Antecess. Gryphici) resp. Wunder-
lich Diff. de *sufficientia sectionis*
vulnerato vivente. Gryphiswaldiae
1762.

2) Ut ex rite concinnata historica recensione observatorum in cadavere, solidum, doctum, naturae aequae quam principiis artis medicae conforme, enunciet iudicium & sententiam de Natura laesionis & effectu violentiae illatae in tollenda vita laesi & vulnerati hominis, quae poena a Jureconsultis surroganda tanto convenientius ponderari & aestimari possit: id quod *enunciationem* letalitatis efficit, difficillimam sane totius negotii medico-forensis partem. Cum praecipuum inquisitionis dirigendae momentum hac renunciatione nitatur, defensores ut plurimum iudicio medici sectionem dirigentis non contenti sunt, & Collegiorum medicorum aut Facultatum responsa & sententias exposcunt & implorant. Antequam vero nostram qualemcumque de Letalitati notione generalem opinionem proponam, paucis celebratissima illa de die critico vulnorum letalium quaestio delibanda est.

§. 8.

Jam dudum curiosa satis illa disquisitio ventilata est, quale iudicium de morte ferendum sit, ultra nonum ab inflicta

1762. 4. Singularem & memorabilem casum concernit.

ERNESTI GOTTLÖB BOSE (Prof.

Lips. resp. *Lutheritz* Diss. de corporis humani laesionibus externis caute dijudicandis, Lips. 1777. 4.

siſta laeſione die ſubſequentē, an citra *iſtum diem* nonum, quem *criticum* appellare conſueverunt, contingentes interitus, vulnera abſolute letalia ſignificent, & ultra illum terminum ſuperſtes vita vel citius vel ſerius cum ſubſequentē morte commutata inſallibile ſignum fit, hominem laeſum vulnere peraccidens letali periſſe? Variam variis temporibus amplexi ſunt ſententiam autores 1) affirmative alii, alii *negative* reſponderunt.

Verum

1) JOHAN. EISENHART (Anteceſſ. Helmiſ) reſp. Eckebrecht, Exercitatio de die critico vulnerum ac percuffionum letalium. Helmiſt. 1679. 4. antiquiſſima momenta ſtudioſe collegit, tandem vero §. XIX. concludit, In quo examine, ubi natura partis vulneratae, qualitas & quantitas vulneris manifeſtam aut vitae jacturam aut ſecuritatem demonſtrant ſic quod ex ſincero medicae artis peritorum arbitrio aeſſimandum, alia probatione haud opus eſt; Ubi vero vulneris locus, qualitas, quantitas dubiam reddunt medicorum criſin, is pro quo haecenus depugnaviſus, dies criticus religionem judicantis inſtruit.

GEORGH WOLFGANG WEDELI (Prof. Jenenſis) reſp. Knaut diſſ. de

Efficacia dierum criticorum in vulneribus de lethaltate diebus. Jenae. 1712. 4. Medicorum priſſimorum praecipuis judiciis conquiſivit & ſub ſinem §. XXXVI. tandem concludit. Criſin vel dies criticos curioſe ſimulque anxie expectare vel attendere velle in vulneribus de lethaltate dubiis, nihil foret aliud quam lepidè delirare.

GOTTWALD SCHOSTERI Quaerſtio legalis, an ex morte inſlictum vulnus ſero nimis conſequentē juſte inferri poſſit, vulnus non abſolute lethale fuiſſe. ab aliis ex perverſa Art. 147. C. C. C. evolutione aſſerta ſolidis rationis & experientiae argumentis in negativam partem reſolvitur: extat in Egregii viri Comment. ſupra cit. pag. 63.

D 3

Jo

Verum enim vero, licet nemo jam credat, laesos intra primos novem dies ab inflicto vulnere mortuos, indubitanter vulnere absolute lethali perire, quin potius unanimiter credant, ni hoc intervallo multos negligentia medicorum aut ex alia causa accidentali mori posse, ita quoque nullo caret dubio, multos vulneratos plures menses quin annos vivere, attamen praematura morte mori posse, cuius prima causa in ipso ante plures annos accepto vulnere lateat, quorum casuum aliquot exempla ab Ill. Praeceptore enarrata in praelectionibus audivimus.

§. 9.

Cum secundum hodierni aequae quam antiqui juris criminalis vigorem, is poenam capitale subire debeat, qui vulnus letale animo occidendi inflixit, vel alio modo effecit, ut impossibilitas jurandi illatae noxae insit, summa industria, summum studium, conscientia & religio in renuntiatione medica ad eruendum & evincendum *punctum letalitatis* dirigenda est m) Difficultatem, quin ambiguitatem

JOHANNIS TORKOS (med. Hungari) Diss. de *Renuntiatione* lethalis vulnerum ad certum tempus haud adstringenda. Göttingae 1756 4. optimum in hac controversia scriptum, quoad forum medicum.

m) Binis tantum summorum Jure Consultorum testimoniis ideam homicidii veri confirmabo,

PERIEL & B. BOEHMER meditat ad C. C. C. p. 699 „primaria cura iudicis, de homicidio cognoſcentis

rem variarum responſionum, in quaefione, quae iam ſimplex eſſe videtur, intelligent & perſpicient omnes, qui atenta lectione perluftrant quaevis in hac re cogitata & elaborata, licet varii autores, praecipue ex medicorum claſſe, uti Celeberrimi viri *Daniel n)* & *Plouquet o)* & ipſe olim *HALLERUS p)* ſolida doctrina, iudicio & ſubſidiis optimis adjuti, rem arduam pertractaverint.

Quod difficultatem medicae reſponſionis in forum Fructu adhibendae auget, & Jureconſultis quam maxime diſplicet, eſt diſtinctio letalitatſ in tot ſpecies, gradus, & denominationes, quibus ſaepe res obſcurior redditur. Considerantibus vero nobis diverſo ſenſu, reſpectu, & relatione verbum *letalitatſ* ſumi poſſe, phyſiologicæ pathologicæ, chirurgicæ & legaliter, medicus ſane iſta diſtinctione ubique recepta, in vulnera *absolute letalia* & per *accidens*

noſcentis, eſſe debet, ut lethali-
tatis certitudinem eruat, ne caedis
inſimulatus praeter meritum ad
capitale ſupplicium trahatur,

III. JOH. CHRISTIAN QUISTORP
in den Grundſätzen des deutſchen
peinlichen Rechts. 2 Theile Rostok
und Leipzig 1776. 8 Man erfor-
dert, das der Verluſt von den Le-

ben eines andern ſich einzig und
allein um den verübten gewaltſa-
men Handlungen oder in den an-
geblichen Todtſchlag gründe.

n) Inſtitution, med. publ. edend
ſpecimina d. 31. ſequ.

o) in binis ſupra citat. opp.

p) Vorleſungen 2. B. 1 Th.
Cap. 22. S. 359.

accidens letalia vix carere potest q) licet ex nostra saltem sententia pro usu fori ad justam poenae aestimationem dirigendam plus incommodi, quam commodi & utilitatis habeat.

In re itaque tam intricata, tantis distinctionibus divisa, tot dubiis & ambiguitatibus implicita, hypothesebus, praconceptis opinionibus, auctoritis praedictis, paucisque solidis ratiociniis nitente, cavillationibus & exceptionibus patronorum causae & defensorum tam multifariis obnoxia, consultius esset, oborto rumore & evicta certitudine, hominem, qui antea sanus & minime labefactata valetudine gaudens credebatur, diem obiisse supremum, postquam ante mortem, aut morbum ultimum, violentiam quandam ab alio

q) Non ignoro, a multis tertiam quandam vulnerum ac percussionum modificationem assumi & defendi, quae vulnera per se (aut ut plurimum) letalia comprehendere solet. Ex una parte ad excusandum sanationis frustraneum successum, ubi manifestam ignorantiam aut negligentiam non deprehendi videtur, ex altera parte, vulneribus absolute lethalibus aequi paranda esse perhibent, ne aggressori nimium jura favere videantur. Re vero rite pensata patet, anxie hanc tertiam

letalitatis speciem formari, & cum distincti limites hucusque inter gradus & species letalitatis vix ducti sint, & duci queant, melius erit quamlibet laesionem secundum suam naturam & sequelam individualiter dijudicare, quam regulas universales & axiomata sancire, quae tot dubiis & exceptionibus obnoxia sunt. Hanc ob rationem lubenter faveo sententiae Celeb. MEIER in beati BRENDELII med. leg. supra cit. p. 32. & 160.

alio passus, & inde suspicio enata fuerit, mortem inopinato subsequenter, percussione violentae sequelam fuisse, facta solerti sectione & instituta prudenti inspectione ad sequentia momenta attentionem figere.

1) An pars, vel partes, ad vitales vitae animali immediate necessarias, functiones pertinentes, aggressae, laesae, destructae & contaminatae sint?

2) An ab inflictâ violentia vel subita, vel lenta & successiva functionum vitalium cessatio, imminutio, turbatio & Suffaminatio sequuta fuerit?

3) Quid cum isto homine laeso, durante & superstitite adhuc vita vel brevi vel longiori peractum sit? & quae medela, quod jam auxilium adhibitum fuerit, usque ad mortis terminum?

4) An vitium quoddam morbosum & pathologicum majoris momenti in cadavere animadversum, aut an corpus sanum fuerit?

§. 10.

Laesio itaque letalis vel vulnus letale est actio violenta, quae vitam animale[m] hominis destruit, aufert tollit, sive

E

id

id in momento & repentine fiat, five lenta ratione & successive contingat, periunde est.

Caput ictu sclopeti pertundere, ope gladii a trunco separare, cor ense perfodere; vulnera letalia momentina & repentina morte comitata efficiunt, sanguinem ex laesa parva arteria effundere, gangraenam lente progredientem exci- tare, corruptionem partium successivam, nec facile corrigi- bilem efficere, suppurationem sensim sensimque in phthisin progredientem producere, sunt laesiones letales lentae & successive mortem post se trahentes, quae gradu tantum dif- ferunt, omnes autem vitam pessumdant, tollunt atque ever- tunt.

Quodsi jam nobilissimum illud corporis animalis at- tributum *Vita* nempe, in unica tantum particula resideret, facile respondere possemus, vulnera absolute letalia esse ea, quae hanc partem, hoc organon *Vitam* r) continens, de- struerent.

Cum

r) Lectu dignissima sunt, quae ting) Progr. de Morte sine morbo, de Vita & de destructione ejusdem, tanquam extrema artis salutaris me- inveniuntur in sequentibus scriptis. Ita. Gottingae 1736. 4.

GEORGI GOTTLORICHTER (ANIMO ABRAHAM TERSIER. Diss. de vi- tistis olim grae memoriae Got. ta & morte. Lugd. bat. 1739. 4.

PETRI

Cum vero *Vita animalis perfecta* consistat in *complexu multarum functionum mutuo consortio & adjumento vicissim agentium & diversimode succurrentium & assistentium*, laesiones ejusmodi letales pluribus corporis animali locis insigi, admoveri & impingi possunt, ut multiplici ratione functiones vel nobiliores vel minus nobiles, vel una vel plures tollantur, vita itaque animalis perfectissima, ceu complexus omnium istarum functionum animalium auferatur & pessumdetur.

Lubenter equidem has fundamentorum & principiorum letalitatatis primas lineas ulterius explanaturus & vivis coloribus depicturus essem, partim vero Ill. WRISBERGII (super eam distinctionem edita commentatio s) in omni versatur, partim domesticarum mearum rerum ratio exegit, ut pedem figam, & tractationi meae coronidem imponam.

PETRI DOZY. Diss. sist. ortum & occasum vitae humanae, morbosque in decursu obvenientes. 1761. 4.
Lugd. bat. 1747. 4.

JOHANNIS REEPS Diss. de Vita
Lugd. bat. 1750. 4.

MATHAEI VAN GEUNS (Prof. Batavi) Disquisitio physiologica de *Eo quod vitam constituit in corpore animali* Amstelodami 1758. 4.

Ejusd. diss. de morte corporea & Causis moriendi. Lugd. bat. 1761. 4.

JOH. THEODOR VANDER KEMP cogitationis physiol. de *Vita*, & vivificatione materiae humanum corpus constituentis. Edinburg. 1782. 8.

s) Comment. de *Fundamentis & Causis letalitatatis* in Comment. soc. r. sc. Goett. Vol. VIII. p. 177.

Thefes.

I.

Methodus, qua infantes variolis laborantes, frigori exponuntur, semper adhiberi nequit.

II.

Corticem Angusturam in curandis febribus intermittentibus, parum vel nihil proficere, persuasum mihi habeo.

III.

Arthritis maxima ex parte ortum ex abdomine ducit.

IV.

Dysenteriam inter & Diarrhoeam nulla essentialis existit differentia.

V.

Pus generatur in parte affecta.

VI.

Erysypelas solis remediis evacuantibus curari semper non potest, sed saepe V. S. & reliquis antiphlogisticis indiget.

VII.

Amplius in vulneribus in usu remediorum saturninorum nos providos esse oportet, ne reliquo corpori noceant.

VIII.

VIII.

A crebra mutatione remediorum abstinendum, securis atque probatis remediis insistendum, licet non statim manifestum adferant levamen.

IX.

Lethalitas vulneris, ex diuturnitate temporis, quod laesus supervivit, nequit aestimari.

X.

Corotrophica bene constituta reipublicae incrementum multum conferre, & iis, sicut vulgo creditur, supra non augeri, contendo.

VIII

A credit mutationis remaneat in officio, sicut et
per creditis remaneat in officio, sicut et
in officio remaneat.

IX

Lectionis solutio, et distinctio temporis, quod hoc
est spiritus, spiritus est spiritus.

X

Corruptio sine corruptione respicitur in officio
sine corruptione, & sic, sicut spiritus est spiritus
sicut, sicut.

Göttingen, Diss., 1790-91

ULB Halle

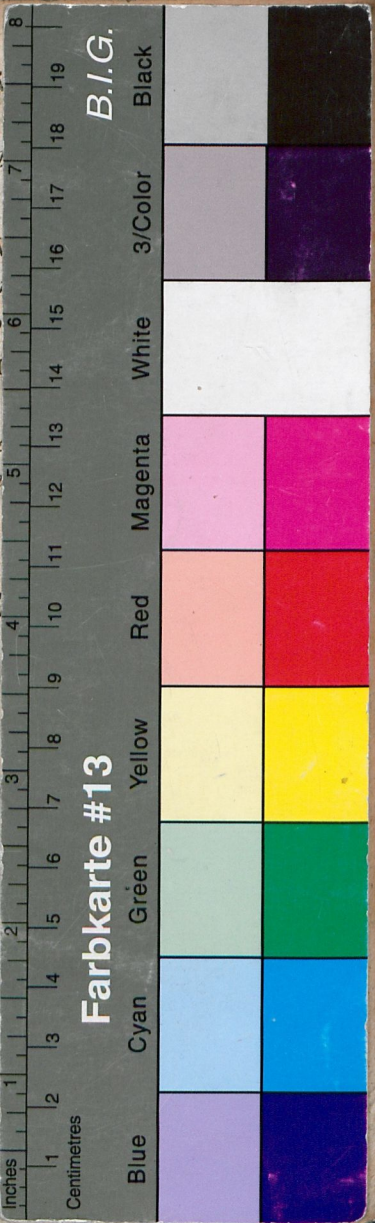
004 826 981

3

f

TA → OL
neu 17hick v

1790, 8 8
423

DISSERTATIO INAUGURALIS
MEDICO-LEGALIS

SISTENS
GENERALES
DE
LETALITATE VULNERUM
RITE DIJVDICANDA
OBSERVATIONES ET ANALECTA

QVAM
CONSENTIENTE
INCLYTO MEDICORVM ORDINE
PRO GRADV DOCTORIS
MEDICINAE ET CHIRVRGIAE
IN
VNIVERSITATE GEORGIA AVGVSTA
ADIPISCENDO
DIE I. NOVEMBRIS A. MDCCLXXXX
DEFENDET
GEORGIVS GVILIELMVS WACHSMVTH
LIPPENSIS.

GOETTINGAE,
TYPIS H. M. GRAEVE, ACAD. TYPOGR.